

מבחן זנים תירס אביב

דרול גילט – מו"פ ערבה דרומית
ד"ר אפרים צוקרמן – אגף הירקות, שה"מ
נתן מינקובסקי – תחנת ניסיונות ערבה, מו"פ ערבה

מבוא

היקף גידול התירס באזור הערבה הדרומית הינו כ- 1100 דונם בשנה. יעד השיווק הוא בעיקר לשווקי יצוא כאשר השיווק מתבצע בעונות השוליים: בסתיו עד תחילת חודש פברואר, ובאביב מתחילת חודש אפריל עד סוף מאי.

בסתיו ובאביב הגידול נזרע בשטח פתוח כאשר חלק משטחי הגידול באביב מכוסים בפלסטיק בתקופה הראשונה של הגידול. בשתי העונות הצמחים חשופים לסופות דרומיות ומערביות, המתרחשות מספר פעמים במשך עונת הגידול. סופות אלה עלולות לגרום לרביצה ולפגיעה ביבול וביכולת לאסוף אותו. בעיה נוספת עמה מתמודדים חקלאים היא מליחות גבוהה של מי ההשקיה. צמח התירס נחשב כצמח רגיש למליחות. רמת המליחות הממוצעת במי ההשקיה (3.5 ד"ס/מטר) פוגעת ביבול הכללי. מטרת הניסוי היתה לבחון זנים שונים מטיפוס Sh2 (סופרסוויט) ולבחון התאמתם לתנאי האזור.

שיטות וחומרים

המבחן נערך בתחנת ניסיונות ערבה. הערוגות ברוחב 1.8 מ'. כרב בצל. ב- 4.2.09 נזרעו עשרה זנים מטיפוס Sh2 תחת חיפוי פלסטיק. עומד הזריעה היה 6 זרעים למטר שורה (למטר ערוגה 12 זרעים). סה"כ עומד כללי של 6666 צמחים לדונם. שלוחות טפטוף נפרשו לכל שורת זריעה: מרחק בין הטפטפות 0.30 מטר, ובספיקה של 2.3 ל"ש/י. ההנבטה והדשייה בוצעו דרך מערכת הטפטוף. חיפוי הפלסטיק הוסר לאחר כחודש ימים מזריעה. כל זן נזרע בארבע חזרות של 18 מ"ר (2 ערוגות לרוחב * 5 מטר אורך). האשכולים נאספו ב- 9.5.09. האשכולים נבחנו לפי פרמטרים של משקל גלומות, צורה ואורך קלח, גודל וצבע הגרגיר, ואחידות הגרגיר ושורות הקלח.

רשימת זנים

ספק	זן
עדן זרעים	7210
כצ"ט	8388
עדן זרעים	Tribute
ירוק 2000	5790
עדן זרעים	הלנה
ירוק 2000	HY 1790
עדן זרעים	309
ירוק 2000	1953
עדן זרעים	גולדה
עדן זרעים	רבקה

תוצאות

טבלה מס' 1: יבול כללי, יבול סוג א', סוג ב', משקל ממוצע אשכול סוג א', ומספר אשבולים לצמח

מספר אשבולים לצמח	משקל ממוצע אשכול סוג א' (גר')	יבול סוג ב' ק"ג / מ"ר	יבול סוג א' ק"ג / מ"ר	יבול כללי ק"ג / מ"ר	זן
1.06 גדה	א 360	ד 0.193	אב 2.158	אבג 2.351	7210
1.57 א	ד 288	א 1.031	ד 1.510	אב 2.540	8388
1.37 אבגד	בגד 322	אב 0.713	אבגד 1.658	אבג 2.371	Tribute
1.39 אבג	אבג 340	בגד 0.517	א 2.186	א 2.703	5790
1.03 דה	אב 356	גד 0.247	אבגד 1.962	אבג 2.210	Helena
1.37 אבגד	אבגד 323	בגד 0.453	אבג 2.065	אבג 2.518	HY 1790
1.24 אבגדה	אבג 327	בגד 0.435	אבגד 1.897	אבג 2.332	309
1.21 בגדה	גד 312	בג 0.543	גד 1.528	בג 2.071	1953
0.98 ה	אבג 333	גד 0.272	בגד 1.639	ג 1.911	Golda
1.48 אב	בגד 321	ב 0.685	אבגד 1.993	אב 2.678	Rebecca

סוג א' – מעל 250 גרם

סוג ב' – מתחת 250 גרם

מספרים המלווים באותיות זהות אינם נבדלים סטטיסטית במובהקות של 0.05.

טבלה מס' 2: הערכת איכות האשכול

זן	אחוז משקל גלומות	הפריה	סידור שורות	מספר שורות	אורך מלוי ממוצע ס"מ	גודל גרגיר	צבע גרגיר
7210	23.1	4.7	3.7	17	18	בינוני-גדול	צהוב
8388	27.0	4.3	4.0	15	16	בינוני-גדול	צהוב בהיר
Tribute	26.2	4.6	3.9	19	17	קטן-בינוני	צהוב בהיר
5790	28.9	4.6	3.9	18	17	קטן-בינוני	צהוב
Helena	28.3	4.1	3.8	17	17	בינוני	צהוב בהיר
HY 1790	23.2	5.0	4.1	17	19	בינוני	צהוב בהיר
309	31.0	3.7	4.0	17	15	בינוני-גדול	צהוב
1953	28.8	4.5	3.8	18	17	בינוני	צהוב בהיר
Golda	24.7	3.4	3.8	16	15	גדול	צהוב
Rebecca	28.0	4.3	4.3	16	17	בינוני	צהוב בהיר

ציון 1 – נמוך

5 – גבוה

מסקנות

הזן 5790 הניב במובהק את היבול הכללי והיבול סוג א' הגבוהים ביותר בהשוואה ליתר הזנים. הזן 8388 הצטיין ביבול סוג א' הנמוך ביותר. הזן 8388 בלט במובהק ביבול סוג ב' הגבוה ביותר והזן 7210 ביבול סוג ב' הנמוך ביותר. כל הזנים התאפיינו במספר גבוה של אשבולים לצמח כאשר הזן 8388 בלט באופן מובהק בפרמטר הזה. הזנים Helena-ו-7210 הצטיינו במשקל ממוצע אשבול סוג א' בין הזנים. הזן 309 היה בעל משקל הגלומות הגבוה ביותר והזן 7210 ו-HY 1790 בנמוך ביותר. כל הזנים למעט 309 ו-Golda התאפיינו בהפריה טובה ואורך קלח מתאים לדרישות יצוא.

סיכום

מתוצאות ניסוי זה מומלץ לבחון בצורה חצי מסחרית את הזן 5790. רצוי להמשיך לבחון בניסיונות את יתר הזנים למעט 309 ו-Golda כאשר 7210 ו-8388 ישמשו כזני ביקורת.